

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Mfv.III.10.072/2014/7.szám

A Kúria a dr. Horváth Balázs pártfogó ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság alperes ellen társadalombiztosítási határozat bírósági felülvizsgálata iránt a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon 5.M.720/2013. szám alatt megindított és a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2013. november 29-én kelt 5.M.720/2013/4. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.M.720/2013/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A pervesztes felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját és a felülvizsgálati eljárás illetékét a magyar állam viseli.

I n d o k o l á s

Az alperes - a Pécsi Munkaügyi Bíróság 4.Mpk.50.040/2012/5. számú végzésével elrendelt új eljárásban - 2013. május 9-én határozatot hozott, amelyben a felperes által a 2012. május 4-én elhunyt élettársa jogán előterjesztett özvegyi nyugdíj iránti igénybejelentést elutasította. A határozat indokolása szerint az önkormányzat igazolta, hogy a felperes és a jogszerző bejelentett lakcíme 1968. július 17-től 2002. augusztus 3-ig azonos volt, az élettársi közösség fennállásáról azonban az önkormányzat, hatáskör hiányában nem nyilatkozott. Az alperes Ellenőrzési Osztálya a helyszínen eljárva a korábbi szomszédokat elköltözésük miatt nem tudta meghallgatni, a felperes korábban az önkormányzat előtt,

szociális ellátás igénylésekor úgy nyilatkozott, hogy egyedülálló. A felperes birtokában lévő okiratok az élettársi együttélés fennállását, a halált megelőző 10 éves folyamatos együttélést nem igazolták, a felperes a korábbi igénybejelentéseiben tett, az együttélésre vonatkozó nyilatkozatok közötti eltérésre magyarázatot adni nem tudott, ezért a kért ellátásra nem jogosult.

A másodfokú társadalombiztosítási szerv az elsőfokú határozatot - az 1997. évi LXXXI. törvény (Tny.) 45. § (1)-(2) bekezdése, 47. § (2) bekezdése és 49. § (1)-(2) bekezdése felhívásával - helybenhagyta. A másodfokú szerv az elsőfokú eljárásban lefolytatott bizonyítás, a felperes másodfokú eljárásban tett nyilatkozata, és további tanúbizonyítás lefolytatása alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperes és a jogszerző közötti érzelmi-gazdasági közösség fennállása és az együttélés folytonossága nem volt megállapítható, ezért a jogosultsági feltételek nem állnak fenn.

A munkaügyi bíróság a felperes keresetét, amelyben a társadalombiztosítási határozatok felülvizsgálatát a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 1. § (1) és (4) bekezdése, 2. § (3) bekezdése, 3. § (2) bekezdés b) pontja és 50. § (1) bekezdése megsértése miatt, valamint arra hivatkozva kérte, hogy a jogszerzővel a házasságuk 1994-ben történt felbontása után is fennmaradt az életközösség, elutasította.

A bíróság megállapította, hogy a felperes élettárs jogán terjesztette elő özvegyi nyugdíjigényét, így a Tny. 45. § (2) bekezdés b) pontjában írt feltétel (az élettárssal annak haláláig tíz évi együttélés) szempontjából csak a felperes és a jogszerző házassága 1994. január 26-i felbontása utáni időszak vizsgálható, a korábbi házastársi együttélés időszakát az élettársi minőség vizsgálata során nem lehet figyelembe venni. Mivel a felperes a jogszerzővel 1994. január 27-től a jogszerző haláláig, 2002. augusztus 3-ig csupán nyolc év 158 nap időtartamban élt élettársi közösségben, a megszakítás nélküli 10 év együttélés nem valósult meg, ezért a kért ellátáshoz szükséges jogosultsági feltétel nem teljesült. A bíróság ítéletében rögzítette azt is, hogy a társadalombiztosítási határozatokban szereplő egyéb indokok és bizonyítékok a per eldöntése szempontjából nem bírnak jelentőséggel.

A jogerős ítélet ellen a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben annak hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a társadalombiztosítási határozatokat hatályon kívül helyező és az alperest új eljárásra kötelező, másodlagosan a munkaügyi bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasító döntés meghozatalát, valamint az alperes költségeiben való marasztalását

kérte a Pp. 221. § (1) bekezdése, 339. § (1) bekezdése és 339/A. §-a megsértését állítva.

Álláspontja szerint a munkaügyi bíróság azért sértette meg a Pp. 339. § (1) bekezdését, mert nem helyezte hatályon kívül a Ket.-nek a keresetlevelében felsorolt rendelkezéseibe, valamint a Ket. 72. § (1) bekezdés e) pont ea) és eb) alpontjaiba ütköző határozatokat. A bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a társadalombiztosítási szervek nem megfelelően értékelték a bizonyítékokat, nem derítették fel kellőképpen a tényállást, téves jogi következtetéseket vontak le. A másodfokú határozat indokolása hiányos, nem tartalmazza a tanúbizonyítás konkrét eredményét és azt sem, hogy a tanúk vallomását és egyéb okirati bizonyítékokat miért hagyta figyelmen kívül. Az alperes súlyos eljárási szabálysértést követett el, a bíróságnak a határozatot amiatt is hatályon kívül kellett volna helyeznie, mert az indokolásnak a kérelem elutasítására és a bizonyítékok értékelésére vonatkozó megállapításokat olyan módon kellett volna tartalmaznia, hogy azokat a felperes érdemben vitathassa, az indokolás hiányossága gátolta a felperest a jogorvoslati joga gyakorlásában is.

A felperes a Pp. 221. § (1) bekezdése megsértését amiatt állította, mert a bíróság jogszabálysértően mellőzte a tanúk meghallgatására irányuló bizonyítási indítványát és ítéletében nem jelölte meg, hogy a mellőzést milyen jogszabályhelyre alapította.

A felperes hivatkozott arra is, hogy a bíróság a megállapított tényállásból és a rendelkezésre álló bizonyítékokból helytelen jogi következtetéseket vont le, az alkalmazott jogszabályi rendelkezéseket nem helytállóan értelmezte, ezért az ítélet megalapozatlan.

A felperes kiemelte, hogy a jelen perben felülvizsgálni kért határozatot az alperes egy a munkaügyi bíróság által megismételni rendelt eljárás keretében hozta, annak során a bíróság végzésében előírt kötelezettségeit nem teljesítette, amely tény - a Ket. 109. § (4) bekezdése figyelmen kívül hagyása miatt - önmagában is jogszabálysértővé teszi a határozatot. Kifogásolta, hogy ezt a tényt a jelenlegi felülvizsgálati kérelemmel támadott ítélet sem értékelte. Fenntartotta, hogy az özvegyi nyugdíjra való jogosultság Tny. szerinti feltételei fennállnak, amelyet - közös életvitelüket - bizonyítékokkal, közhiteles okiratokkal, önkormányzati igazolással, elhunyt férjére vonatkozó „több évtizedes” okiratokkal igazolt. Utalt arra, hogy az alperes - az elsőfokú határozat indokolása szerint - nem talált olyan szomszédot, aki érdemi információval szolgált volna, a másodfokú szerv által meghallgatott tanúk pedig állítólagosan nem tudták az állítását alátámasztani, amit a fellebbezése mellékletét képező, több tanú által aláírt, a bizonyítékok mérlegelésekor figyelmen kívül hagyott nyilatkozat

cáfol. A felsorolt bizonyítékokat a bíróság is jogszabálysértően hagyta figyelmen kívül, ami miatt a bizonyítékok mérlegelése és a tényállás megállapítása is helytelen.

Végül a felperes - a Pp. 339/A. §-a megsértése körében - kifogásolta, hogy a bíróság elutasította a korábbi hatályon kívül helyező végzésben foglaltak alperes általi betartásának vizsgálatát, ezzel összefüggésben azt, hogy a bíróság - hatáskörét túllépve - egy új tényállást megállapítva, új szempontot mérlegelve hozta meg döntését.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Előadta, hogy a felperes által korábban, 2002. szeptember 2-án, majd 2009. december 8-án elvált házastárs jogán előterjesztett igénybejelentését azért utasította el, mert a felperes az elhunyttól tartásdíjban nem részesült. A 2012. május 4-én előterjesztett igénybejelentés után, az eljárás megszüntetése miatt a felperes a munkaügyi bírósághoz fordult, amelynek eredményeként a bíróság az élettársi együttélés vizsgálatát írta elő az alperest új eljárásra kötelező határozatában. Az alperes és a másodfokú társadalombiztosítási szerv a bíróság által előírt bizonyítási eljárást lefolytatta, annak eredményeként az igénybejelentést elutasította, a határozatokat pedig a munkaügyi bíróság a felperes kérelmében felhívott jogszabályok megsértése nélkül vizsgálta felül.

Az alperes kiemelte, hogy a munkaügyi bíróság a határozatot a meghozatalakor hatályos jogszabályok alapján vizsgálta felül, az alkalmazott jogszabályt [Tny. 45. § (2) bekezdés b) pont] megjelölte. A bíróság az ítélet indokolásában az irányadó tényállást megállapította és rögzítette azt is, hogy az együttélés tényének alátámasztására indítványozott bizonyítás azért nem bír jelentőséggel, mert tíz évet el nem érő időtartamú együttélés esetén a jogosultsági feltétel nem teljesülhet.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

A Pp. 221. § (1) bekezdése szerint az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyeken a bíróság ítélete alapszik. Meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tényt nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte.

A felperes a fenti rendelkezés megsértését a tanúbizonyításra irányuló indítványa indokolás nélküli mellőzése miatt állította. A bíróság ítéletében rögzítette, hogy a felperes esetében a kért ellátásra való jogosultság feltétele, vagyis a tíz év élettársi közösség fennállása nem teljesülhetett, mert a házasság felbontása és a jogszerző elhalálozása közötti idő ennél rövidebb, emiatt az alperes határozatában szereplő egyéb indokoknak és bizonyítékoknak nincs jelentősége. A jogerős ítélet fenti megállapításaiból kitűnik, hogy a bíróság további bizonyítás elrendelését azért nem tartotta szükségesnek, mert a tíz évnél rövidebb időtartamú élettársi közösség alapján az ellátás, függetlenül az együttélés bármely más körülményeitől, nem volt megállapítható, így a jogerős ítélet a Pp. 221. § (1) bekezdését nem sérti.

A Pp. 339. § (1) bekezdése alapján a bíróságnak a jogszabálysértő közigazgatási határozatot - az ügy érdemére ki nem ható eljárási szabály megsértésének kivételével - hatályon kívül kell helyeznie, és szükség esetén a közigazgatási határozatot hozó szervet új eljárásra kell köteleznie, a 339/A. § pedig akként rendelkezik, hogy a bíróság a közigazgatási határozatot - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - a meghozatalakor alkalmazandó jogszabályok és fennálló tények alapján vizsgálja felül.

A felülvizsgálni kért határozatnak - a felperes álláspontjával ellentétben - nem volt olyan tartalmi hiányossága, ami a jogorvoslati joga gyakorlását, a határozat érdemi bírósági felülvizsgálatát lehetetlenné tette volna. A bíróság az érdemi felülvizsgálat eredményeként, a Tny. 45. § (2) bekezdés b) pontja helyes értelmezésével jutott az ítéletben foglalt következtetésre és helytállóan foglalt állást abban a kérdésben is, hogy a tíz év élettársi együttélésre vonatkozó feltétel hiányában a felperes által felhozott tények, körülmények további vizsgálata és értékelése szükségtelen. A bíróság a határozatot a meghozatalakor alkalmazandó jogszabályok és fennálló tények alapján vizsgálta felül. Mindezek miatt a jogerős ítélet nem sérti a Pp. fenti rendelkezéseit sem.

A felperes a jogerős ítélet megalapozatlanságát helytelen jogi következtetések levonása okán is állította, ennek konkrét indokát azonban nem jelölte meg. Emiatt a felülvizsgálati kérelem alkalmatlan arra, hogy a Kúria a jogerős ítéletet e körben felülbírálja.

A fentiek alapján a Kúria a jogerős ítéletet - a Pp. 275. § (3) bekezdése alkalmazásával - hatályában fenntartotta.

Az alperes a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségei megtérítését nem kérte, ezért a Kúria a Pp. 78. § (2) bekezdése

alapján e tárgyban mellőzte a határozathozatalt.

A Kúria a pervesztes felperest képviselő pártfogó ügyvéd díjáról a 2003. évi LXXX. törvény 11/A. §-a, a felülvizsgálati eljárás illetékéről a Tny. 81. §-a alapján határozott.

Budapest, 2014. november 24.

Dr. Zanathy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Katalin s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

kúriai tisztviselő